

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliáčik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahore). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů
Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

BRANKOVICE (OKR. VYŠKOV)

„Kyniska“, nová průmyslová zóna. Doba laténská. Sídliště. Záchraný výzkum.

V květnu a červnu 2007 proběhla druhá etapa výzkumu v postupně zastavované průmyslové zóně Z od Brankovic v trati „Kyniska“. V prostoru stavby závodu OPAL byla prozkoumána souvislá plocha o celkové rozloze 0,9 ha, situovaná patrně v jádru polykulturní archeologické lokality, narušené již v roce 2004 při přípravě zóny (Parma 2005). Aktivity z doby laténské jsou ve srovnání s ostatními komponentami zastoupeny jen nevýrazně: k zahlobené chatě z roku 2004 můžeme přičíst dvě další (obj. 1521 a 1529), přičemž obě jsou situovány v severní části plochy. Přibližně uprostřed plochy, ve vzdálenosti kolem 40 m od obou zemnic, se nacházela dvojice kostrových hrobů orientovaných odlišně od hrobů raně středověkých. Hrob 812 je možné díky trojici spon a náramku spolehlivě datovat do stupně LT B, hrob 813 byl zcela bez nálezů a jeho datování do laténské doby je tedy pouze pravděpodobné.

David Parma

pasy. Z tohoto důvodu nemohl být proveden plošný průzkum terénu a ani díky příliš mělkým základům (cca 40 cm) v nich nebylo možné (až na dvě výjimky v jižní části budoucího domu, kde byl výkop hlubší) zachytit vlastní archeologické objekty. Téměř veškerý archeologický materiál z lokality byl proto získán vypreparováním ze stěn výkopů a sběrem na staveništi a na hromadě hlíny, jež byla vytěžena při hloubení základů.

V jižní části stavby, kde byl základový pas hlubší (64 cm), se v jeho profilu vyrýsovaly v hloubce 36-64 cm tři – dvě větší a jedna miniaturní – mazanice. V prostoru mezi nimi a vrstvou omíčky (mocnost 20 cm) se nacházela 10-50 cm silná kulturní vrstva s archeologickými nálezy, kterou bylo možné sledovat po celé délce výkopu. Archeologický materiál tvořily zlomky keramiky, zvířecí i lidské kosti, kostěná industrie a zlomky mazanice. Dokladem přítomnosti bronzových předmětů je zelená patina na jedné z kostí. Získaný materiál lze datovat do doby halštatské a laténské.

Klára Rybářová

Resumé

Habrovany (Bez. Vyškov), „Vinohrady“. Hallstattzeit, Latènezeit. Kulturschicht. Rettungsgrabung.

HUKVALDY (OKR. FRÝDEK-MÍSTEK)

„Štěpnice“. Doba halštatská, doba laténská. Sídliště. Povrchový průzkum.

V souvislosti s povrchovým průzkumem okolí hradu Hukvaldy v podhůří Beskyd byla objevena nová pravěká lokalita dokládající osídlení z doby železné. Sběry byly provedeny v letech 2003 až 2005, podílel se na nich autor příspěvku s Monikou Slováčkovou a Radkou Jelínkovou. Lokalita se nachází na katastru obce Hukvaldy, v trati „Štěpnice“, při severozápadním úpatí svahu hradního kopce (478 m n. m.). Samotná plocha (cca 338–347 m n. m.), pravděpodobně jen okraje zkoumaného sídliště, se ze severu těsně dotýká hukvaldského panského dvora a z východní strany bývalého pivovaru. Je velice pravděpodobné, že tyto dvě zmiňované stavby musely v minulosti toto sídliště narušit. Původní rozloha sídliště mohla být mnohem větší než samotná zkoumaná plocha lokality (obr. 1).

Získaná kolekce nálezů obsahuje 64 keramických střepů a 5 větších kusů mazanice. Ze souboru nálezů lze

Literatura

Parma, D. 2005: Brankovice (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 46, 255.

Resumé

Brankovice (Bez. Vyškov), „Kyniska“. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

HABROVANY (OKR. VYŠKOV)

„Vinohrady“. Doba halštatská a laténská. Kulturní vrstva. Záchraný výzkum.

V červnu 2007 byl proveden záchraný archeologický výzkum na stavbě rodinného domu manželů Kozlových v Habrovanech, na „Vinohradech“, parc. č. 2341/21. Na ZM ČR 1:10000, list 24-41-19, se plocha výzkumu nachází v okolí bodu 411:020 mm od Z:J s.č. Lokalita se nachází na západním okraji obce Habrovany, na mírném svahu obráceném k jihovýchodu, v nadmořské výšce cca 320 m.

Výstavbě domu nepředcházela žádná skrývka omíčky, byl pouze stržen travnatý porost a vykopány základové

halštatskému období přiřadit: 4 okraje (obr. 2:1–4), 1 výdut' s náznakem ouška (obr. 2:5), 1 kus podhrdlí s horizontální plastickou lištou (obr. 2:6), 1 výdut' s horizontálním rýžkováním (obr. 2:7), 3 dna (obr. 2:8–10) a 42 výdutí bez dekoru. Keramická hmota střepů je nejčastěji ostřena hrubším nebo jemnějším říčním štěrkem, někdy také drceným střepem (mazanice?) nebo kaménky. V některých případech se také objevuje příměs místní suroviny pikritu. K povrchové úpravě je třeba zmínit, že převážná část materiálu je leštěná, v některých případech jemnou vrstvičkou grafitu. Barevně jde většinou o keramiku v různých odstínech hnědé, černé, šedé až bělavě šedé (v tomto případě se jedná o 2 sekundárně přepálené fragmenty keramiky – obr. 2:3,4).

Z období laténu LT C₂-LT D₂ se podařilo nalézt: 5 okrajů (obr. 3:1-5), 2 výdutě s vertikálním rýhováním (obr. 3:6-7), 2 dna (obr. 3:8-9) a 2 kusy výdutí bez dekoru. Keramická hmota je vysoce ostřena grafitem, ve všech případech obsahuje jemné kaménky a příměs drčené keramiky (mazanice?). V jednom případě i pikrit (obr. 3:7). V kontextu osídlení Frýdecko-Místecka v době halštatu a laténu jsou v sousedství lokality doložena 3 sídliště z doby železné (Staříč „Okrouhlice“, Sviadnov „Štandl“, Hukvaldy „hrad Hukvaldy“). V případě posledního můžeme poukázat na souvislost se sídlištním komplexem Hukvaldy „Štěpnice“.

Dalibor Figel'

Literatura

Janák, V. 1995: Severní Morava během pozdní doby halštatské (dosavadní poznatky). *Pravěk NŘ* 5, 255–270.

Janák, V. 1995: Osídlení vrchu „Štandl“ u Frýdku-Místku v posledním tisíciletí před změnou letopočtu. *Časopis Slezského zemského muzea, série B*, 44, 97–110.

Boris, M., Juroš, L., Michálek, L. 2000: Pravěké Hukvaldy. In: *Informační zpravodaj ČAS, pobočka pro severní Moravu a Slezsko*, Kopřivnice–Hulín, 11–19.

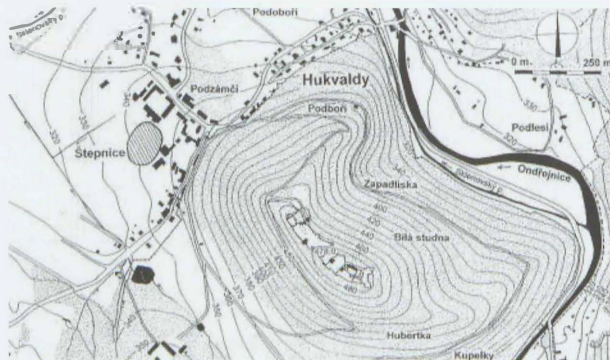
Resumé

Hukvaldy (Bez. Frýdek-Místek), „Štěpnice“. Hallstattzeit, Latènezeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

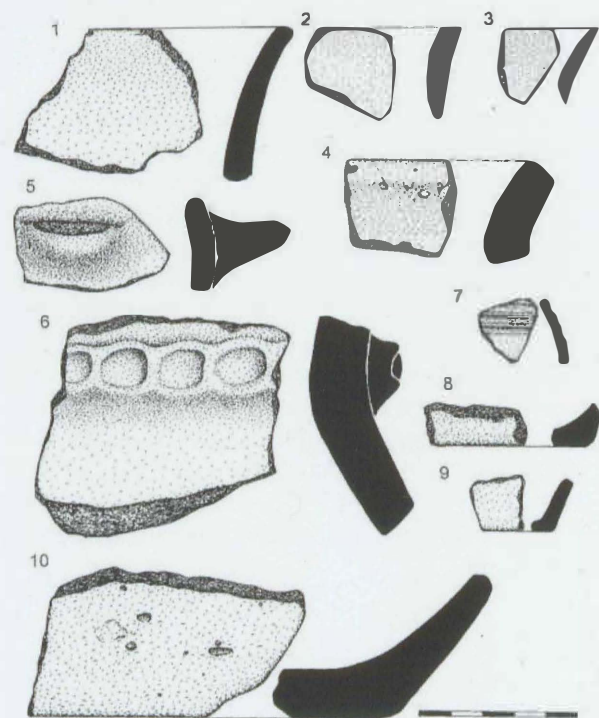
HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Višňovce“ (Hulín-Pravčice 2). Platěnická fáze KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Od dubna do listopadu 2007 proběhla 1. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací RK 55. Na sídlišti, nacházející se na svazích mírného návrší východně od Hulína, bylo prozkoumáno 1450 objektů LnK, MMK, KZP, věteřovské skupiny, velatické kultury, platěnické kultury, pozdní doby římské i 34 hrobů na pohřebišti ze střední doby hradištní. Na severu svah spadá příkrě do nivy říčky Rusavy, na jihu je svah pozvolný k potoku Žabínek. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat

Obr. 1: Hukvaldy „Štěpnice“, poloha naleziště. Abb. 1: Hukvaldy „Štěpnice“, Lage der Fundstelle.

Obr. 2: Hukvaldy „Štěpnice“, výběr halštatské keramiky. Abb. 2: Hukvaldy „Štěpnice“, Auswahl der hallstattzeitlichen Keramik.

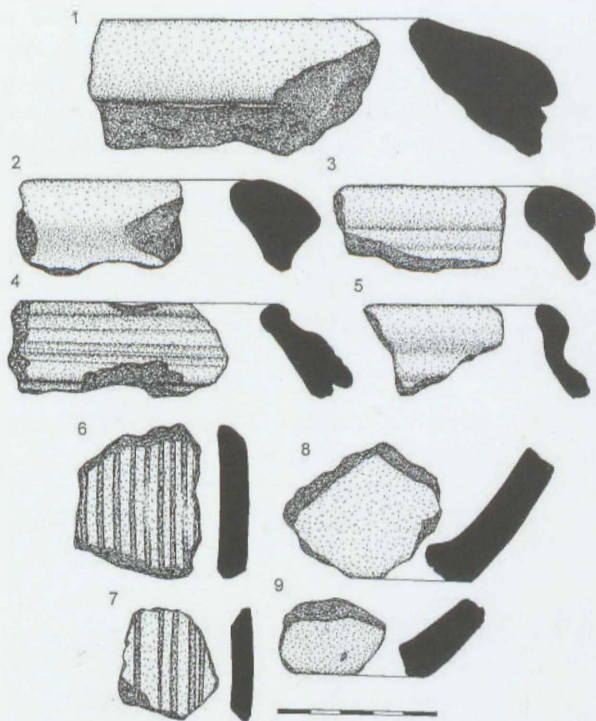
v mapě MZ 1:10000, list 25–31–08, v souřadnicích od Z:J s. č.: 145:240, 157:201, 160:236 mm.

Z doby železné je zajímavým nálezem halštatská osada platěnické kultury. V desítkách objektů byly rozpoznány dvě zemnice a tři zásobní jámy. V jedné zemnici byla objevena bronzová loďkovitá spona. Další zajímavostí je i nález keramického razidla – pintadery. Pozůstatky spálených dřev ve většině objektů svědčí o zánikovém horizontu halštatského sídliště.

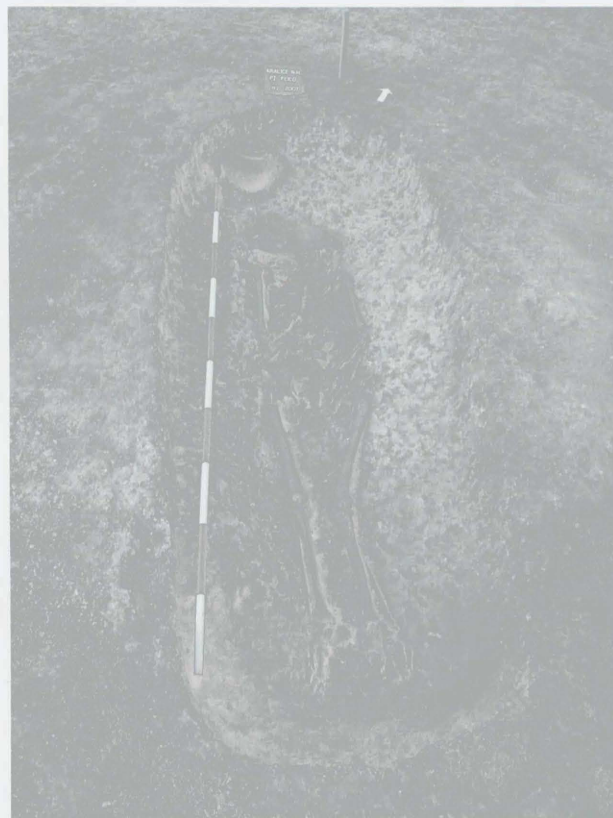
Marek Kalábek

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž), „Višňovce“ (Hulín-Pravčice 2). Platěnice Phase der Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 3: Hukvaldy „Štěpnice“, výběr laténské keramiky.
Abb. 3: Hukvaldy Štěpnice“, Auswahl der latènezeitlichen Keramik.

Obr. 4: Kralice na Hané, Průmyslová zóna města Prostějova. Laténský kostrový hrob. Abb. 4: Kralice na Hané, Industriezone der Stadt Prostějov. Latènezeitliches Körpergrab.

KRALICE NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

„Kralický háj“. Doba halštatská (platěnická fáze KLPP), doba laténská (LT B2). Sídliště, pohřebiště. Záchraný výzkum.

Během záchraného archeologického výzkumu, vyvolaného rozšířením logistického centra firmy Spedition Fico, s. r. o., v Průmyslové zóně města Prostějov (podrobná charakteristika lokality viz kap. Neolit), bylo zachyceno též osídlení polohy v průběhu doby železné. Necelé tři desítky prozkoumaných objektů můžeme spojovat se sídlištními aktivitami lidu platěnického stupně komplexu lužických popelnicových polí. Objevem značného významu je nároží příkopem symbolicky vymezeného kvadratického prostoru, jež lze předběžně interpretovat jako halštatský dvorec. Jednalo by se o vůbec první doklad existence této specifické sídelní jednotky v kulturním prostředí platěnické kultury, tj. v geografickém prostředí střední a severní Moravy.

V chronologickém výčtu následují tři kostrové hroby obr. 4) tvořící společně menší pohřební okrsek datovaný charakteristickými železnými sponami do doby laténské, přesněji stupně LT B₂.

Pavel Fojtík

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov), „Kralický háj“. Hallstattzeit (Platěnice Phase der Kultur der Lausitzer Urnenfelder), Latènezeit (LT B₂). Siedlung, Gräberfeld. Rettungsggrabung.

KŘENOVICE (OKR. PŘEROV)

„Vinice“ (Křenovice 2), Slezskoplatěnická fáze KLPP. Sídliště, pohřebiště. Záchraný výzkum.

Na podzim roku 2006 a následně během jara 2007 byl proveden záchraný archeologický výzkum na lokalitě Křenovice 2 v trati „Vinice“. Na polykulturní lokalitě bylo objeveno 450 objektů z různých období pravěku a rané doby dějinné (viz kapitoly Eneolit, Doba bronzová, Středověk a novověk).

Závěr doby bronzové a začátek doby železné je reprezentován intenzivním osídlením slezskoplatěnické fáze KLPP. Objekty z tohoto období se koncentrovaly především na temeni a na horní části východního svahu kopce. Plocha výzkumu zachytila jižní okraj osady, která se patrně rozšiřovala směrem k severu (mimo prostor výzkumu), ke hraně kopce. Dostí malý prostor osady může napovídat, že se jednalo o menší sídliště přímo svázané s pravěkým hradiskem ze stejného období, ležícím na protějším kopci.

V prostoru osady byly odkryty pozůstatky nadzemních kůlových staveb, několik menších hliníků a také zásobnicové jámy střední velikosti. Na V okraji osady byly objeveny dvě menší jámy nevelkých rozměrů (průměr ca 1,2 m, hloubka 0,2–0,5 m), na jejichž dně byl nalezen shluk zvířecích i lidských kostí a mezi nimi několik zlomků keramiky.